

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ.
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ «ΙΣΟΡΡΟΠΙΩΝ» ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΑΝΑΜΕΣΑ
ΣΤΟΥΣ 2 ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ Η
ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΑΥΤΩΝ ΣΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.
ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ.

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

ΣΠΟΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Α.Μ.: 2002104

ΡΗΓΑΤΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.Μ.: 2002008

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Καλαμάτα 2014

Ευχαριστίες

Θεωρούμε υποχρέωσή μας να ευχαριστήσουμε μέσα από την καρδιά μας τον επιβλέποντα καθηγητή μας κύριο Λεωνίδα Παπακωνσταντινίδη για την πολύτιμη υποστήριξη και καθοδήγησή του.

Επιπλέον, θέλουμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους αιρετούς του Δήμου Μαλεβιζίου για την συμμετοχή τους στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων της παρούσας έρευνας.

Τέλος, οφείλουμε να αφιερώσουμε την πτυχιακή μας εργασία στην οικογένεια μας που μας συμπαραστάθηκαν σε όλα τα χρόνια της φοίτησης μας στο Τ.Ε.Ι Πελοποννήσου.

Περίληψη

Η παρούσα εργασία πραγματοποιείται στα πλαίσια εκπόνησης πτυχιακών εργασιών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών, της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του ΤΕΙ Πελοποννήσου.

Στην εργασία πραγματοποιείται έρευνα στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου παράλληλα. Ακόμη, γίνεται αναζήτηση των «ισορροπιών» και των σχέσεων ανάμεσα στους δύο αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς αλλά και η επίπτωση αυτών στις τοπικές κοινωνίες.

Αρχικά, γίνεται αναφορά στα νέα δεδομένα των Δήμων και των Περιφερειακών Ενοτήτων με βάση το Πρόγραμμα Καλλικράτης, έπειτα παρουσιάζεται η Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και ο Δήμος Μαλεβιζίου που αποτελούν την μελέτη περίπτωσης της παρούσας εργασίας και τέλος πραγματοποιείται η διεξαγωγή της έρευνας και η επεξεργασία των πρωτογενών δεδομένων, δηλαδή οι απαντήσεις των αιρετών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου.

Λέξεις κλειδιά: Περιφερειακή Ενότητα, Δήμος, Έρευνα, Αιρετοί, Αρμοδιότητες, Καλλικράτης.

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων.....	4
Κατάλογος πινάκων	6
Κατάλογος γραφημάτων	8
Εισαγωγή.....	10
Κεφάλαιο 1: Τα νέα δεδομένα στους Δήμους και τις Περιφερειακές Ενότητες	14
1.1 Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης».....	14
1.2 Συγκρότηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	15
1.3 Διοίκηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	17
1.4 Αρμοδιότητες Τοπικής Αυτοδιοίκησης	17
1.5 Αποκεντρωμένη διοίκηση.....	20
Κεφάλαιο 2: Μελέτη περίπτωσης. Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου – Δήμος Μαλεβιζίου.....	22
2.1 Διοικητικά – χωροταξικά χαρακτηριστικά	22
2.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	23
2.3 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά.....	25
2.4 Οικονομικά χαρακτηριστικά.....	27
Κεφάλαιο 3: Διεξαγωγή έρευνας - Επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.....	32
3.1 Υλικό και μέθοδος έρευνας	32
3.2 Αποτελέσματα έρευνας.....	32
Συμπεράσματα – Προτάσεις	47

Βιβλιογραφικές Αναφορές.....49

Παράρτημα.....51

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1.1 Οι Περιφέρειες της Ελλάδας.....	16
Πίνακας 2.1 Μεταβολή πληθυσμού.....	23
Πίνακας 2.2 Κατανομή της έκτασης.....	25
Πίνακας 2.3 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός.....	28
Πίνακας 2.4 Απασχολούμενοι	28
Πίνακας 2.5 Άνεργοι.....	28
Πίνακας 3.1 Φύλο αιρετών	33
Πίνακας 3.2 Ηλικία αιρετών	34
Πίνακας 3.3 Μορφωτικό επίπεδο αιρετών.....	35
Πίνακας 3.4 Αξιολόγηση του νέου θεσμού της αιρετής περιφέρειας.....	36
Πίνακας 3.5 Διάθεση πόρων για την κάλυψη αρμοδιοτήτων	37
Πίνακας 3.6 Επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας.....	38
Πίνακας 3.7 Καθορισμός πλάνου των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια	39
Πίνακας 3.8 Ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας Δήμου / Περιφέρειας.....	40
Πίνακας 3.9 Ύπαρξη εξάρτησης από την κεντρική διοίκηση	41
Πίνακας 3.10 Συμβολή Προγράμματος Καλλικράτη στην εξοικονόμηση πόρων	42
Πίνακας 3.11 Δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τον Δήμο / την Περιφέρεια.....	43
Πίνακας 3.12 Ύπαρξη σωστής συνεργασίας Δήμου και Περιφέρειας για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής	44

Πίνακας 3.13 Έγγραφο διάθεσης Δήμου και Περιφέρειας για συνεργασία και συνεννόηση.....45

Πίνακας 3.14 Έγγραφο συμφωνίας απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής.....46

Κατάλογος γραφημάτων

Διάγραμμα 2.1 Κατανομή πληθυσμού.....	24
Διάγραμμα 2.2 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού.....	24
Διάγραμμα 2.3 Κατανομή έκτασης.....	26
Διάγραμμα 2.4 Ποσοστιαία κατανομή έκτασης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου	26
Διάγραμμα 2.5 Ποσοστιαία κατανομή έκτασης Δήμου Μαλεβιζίου	27
Διάγραμμα 2.6 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός - Απασχολούμενοι - Άνεργοι.....	29
Διάγραμμα 2.7 Ποσοστιαία κατανομή Οικονομικά ενεργού πληθυσμού - Απασχολούμενων – Άνεργων επί του συνόλου του πληθυσμού	30
Διάγραμμα 3.1 Φύλο αιρετών.....	33
Διάγραμμα 3.2 Ηλικία αιρετών.....	34
Διάγραμμα 3.3 Μορφωτικό επίπεδο αιρετών	35
Διάγραμμα 3.4 Αξιολόγηση του νέου θεσμού της αιρετής περιφέρειας	36
Διάγραμμα 3.5 Διάθεση πόρων για την κάλυψη αρμοδιοτήτων.....	37
Διάγραμμα 3.6 Επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας	38
Διάγραμμα 3.7 Καθορισμός πλάνου των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια	39
Διάγραμμα 3.8 Ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας Δήμου / Περιφέρειας	40
Διάγραμμα 3.9 Ύπαρξη εξάρτησης από την κεντρική διοίκηση.....	41
Διάγραμμα 3.10 Συμβολή Προγράμματος Καλλικράτη στην εξοικονόμηση πόρων ..	42

Διάγραμμα 3.11 Δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τον Δήμο / την Περιφέρεια.....	43
Διάγραμμα 3.12 Ύπαρξη σωστής συνεργασίας Δήμου και Περιφέρειας για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής	44
Διάγραμμα 3.13 Ύπαρξη διάθεσης Δήμου και Περιφέρειας για συνεργασία και συνεννόηση.....	45
Διάγραμμα 3.14 Ύπαρξη συμφωνίας απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής.....	46

Εισαγωγή

Το αντικείμενο της εργασίας

Η αναζήτηση των «ισορροπιών» και των σχέσεων ανάμεσα στους δύο αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου αλλά και η επίπτωση αυτών στις τοπικές κοινωνίες.

Ο σκοπός της εργασίας

Η πραγματοποίηση έρευνας στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου παράλληλα με σκοπό την αναζήτηση των «ισορροπιών» και των σχέσεων ανάμεσα στους δύο αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς, κυρίως μέσα από την συμβολή του Προγράμματος Καλλικράτης.

Οι ερευνητικές υποθέσεις

Μέσα από την έρευνα που πραγματοποιείται στην παρούσα εργασία, θα δοθούν απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα:

- ⇒ Υπάρχει επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας;
- ⇒ Υπάρχει οικονομική αυτοτέλεια στις δύο αυτοδιοικητικές αρχές;
- ⇒ Υπάρχει εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση;
- ⇒ Το Πρόγραμμα Καλλικράτης έχει καταφέρει να συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων;
- ⇒ Υπάρχει σωστή συνεργασία μεταξύ του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής;
- ⇒ Υπάρχει διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση μεταξύ τους;

Η μεθοδολογία έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τις 20 Μαρτίου 2014 έως τις 30 Μαρτίου 2014 με την μέθοδο της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν με προσωπική συνέντευξη προς τους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους αντίστοιχα κυρίως πρωινές ώρες.

Όσον αφορά την δομή του ερωτηματολογίου, αποτελείται από δεκατέσσερις ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τρεις πρώτες αφορούν προσωπικά στοιχεία των αιρετών (φύλο, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο) και οι υπόλοιπες έντεκα αφορούν τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου κυρίως μέσα από την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτη.

Οι πηγές πληροφόρησης και δεδομένων

Πηγές για την διεξαγωγή της παρούσας εργασίας αποτελούν στο θεωρητικό μέρος ο Νόμος 3852/2010 μέσα από τον οποίο παρουσιάζουμε τα νέα δεδομένα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, τα επιχειρησιακά προγράμματα της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου μέσα από τα οποία αντλήθηκαν πληροφορίες για τις δύο περιοχές, καθώς και η Ελληνική Στατιστική Αρχή, η οποία φάνηκε πολύ χρήσιμη στην άντληση οικονομικών και δημογραφικών δεδομένων για τις δύο περιοχές.

Όσον αφορά το ερευνητικό μέρος της εργασίας, πηγή των δεδομένων αποτελεί η έρευνα στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου.

Τα προβλήματα / δυσκολίες της έρευνας

Δεν υπήρξαν προβλήματα ή δυσκολίες κατά την διεξαγωγή της έρευνας. Όλοι οι αιρετοί ήταν συνεργάσιμοι. Οι συνεντεύξεις πάρθηκαν πριν ή μετά την διάρκεια των συμβουλίων, περιφερειακών ή δημοτικών ανάλογα, οπότε ήταν πολύ εύκολο το να μπορέσουμε να τους συναντήσουμε.

Τα συμπεράσματα – οι προτάσεις

Οι αιρετοί της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου θεωρούν ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης είναι στη σωστή κατεύθυνση με κάποιες βέβαια αδυναμίες.

Γενικά, διαπιστώνεται ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης μετά από τρεισήμισι χρόνια έχει μπει σε μια σειρά και πλέον έχουν ξεκαθαριστεί οι αρμοδιότητες της κάθε αυτοδιοικητικής αρχής και φαίνεται πάντα μέσα από τις απόψεις των αιρετών ότι διαθέτουν τους πόρους για να καλυφθούν οι νέες αρμοδιότητες που τους ανατέθηκαν.

Επιπλέον διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει οικονομική αυτοτέλεια στις δύο αυτοδιοικητικές αρχές. Γι' αυτό και θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων. Αυτή η άποψη των αιρετών δείχνει και την επιθυμία τους να υπάρξει ανεξαρτητοποίηση της αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση. Δυστυχώς στο κομμάτι αυτό φαίνεται πως το Πρόγραμμα Καλλικράτης δεν έχει καταφέρει ακόμα να πετύχει τον στόχο του, δηλαδή να ανεξαρτητοποιηθεί η αυτοδιοίκηση από την κεντρική διοίκηση.

Όσον αφορά την συνεργασία του Δήμου Μαλεβιζίου με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, παρατηρούμε ότι υπάρχει σωστή συνεργασία με αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής. Επίσης, υπάρχει διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση μεταξύ τους αλλά και συμφωνία απόψεων σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής.

Για να μπορέσουν οι δύο αυτοδιοικητικές αρχές να συνυπάρξουν αρμονικά με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής, θα πρέπει να υπάρξει ένα πλάνο που να καθορίζει τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει η κάθε μια αρχή. Δυστυχώς μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι παρόλο που έχουν περάσει σχεδόν τέσσερα χρόνια από την εφαρμογή του Καλλικράτη, οι αρμοδιότητες των Δήμων και των Περιφερειών δεν έχουν ακόμη ξεκαθαριστεί τελείως.

Μια ακόμη σημαντική πρόταση αφορά τα οικονομικά της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου. Για να υπάρξει επιτέλους ανεξαρτητοποίηση της αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων για να μπορούν να διαχειρίζονται τα οικονομικά τους όπως αυτές πιστεύουν καλύτερα. Η κεντρική διοίκηση δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τι ακριβώς συμβαίνει σε κάθε Δήμο και κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Γι' αυτό και απαιτείται οικονομική αυτοτέλεια.

Η βασική δομή της εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα νέα δεδομένα των Δήμων των και Περιφερειακών Ενοτήτων με βάση το Πρόγραμμα Καλλικράτης. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και ο Δήμος Μαλεβιζίου που αποτελούν την μελέτη περίπτωσης της παρούσας εργασίας. Το τρίτο κεφάλαιο αποτελείται από την διεξαγωγή της έρευνας και την επεξεργασία των πρωτογενών δεδομένων, δηλαδή τις απαντήσεις των αιρετών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου.

Θεωρητική επισκόπηση

Κεφάλαιο 1: Τα νέα δεδομένα στους Δήμους και τις Περιφερειακές Ενότητες

1.1 Το Πρόγραμμα «Καλλικράτης»

Πρόγραμμα «Καλλικράτης»¹, ακριβέστερα *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*, ονομάζεται ο ελληνικός νόμος 3852/2010, με τον οποίο μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας. Ψηφίστηκε το Μάιο του 2010 και το Νοέμβριο 2010 οι εκλογές έγιναν για τους νέους Δήμους και Περιφέρειες οι οποίοι ανάλαβαν τη λειτουργία τους την 1η Ιανουαρίου 2011, με αναβάθμιση των αιρετών και εκσυγχρονισμό του Τοπικού Πολιτικού Συστήματος.

Σύμφωνα με τον Καλλικράτη, οι 910 δήμοι και 124 κοινότητες συνενώθηκαν σε 325 δήμους, οι Νομαρχίες καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από 13 περιφέρειες και οι 13 περιφέρειες υπάγονται σε 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις.

Στόχοι του Προγράμματος Καλλικράτη αποτελούν η μείωση της σπατάλης και των λειτουργικών δαπανών μέσα από τη μείωση του αριθμού των Ο.Τ.Α. καθώς και των νομικών τους προσώπων, παρέχοντας στους νέους Ο.Τ.Α. λειτουργική αυτοδυναμία καθώς και τη δυνατότητα να προβαίνουν οι ίδιοι σε ανάληψη διάφορων τοπικών πρωτοβουλιών².

¹ Ν. 3852/2010, ΦΕΚ 87, Τεύχος Α', 07/06/2010, «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*» Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

² Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010), *Αρχές Νομοθετικής Πρωτοβουλίας για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης*

Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης ενισχύεται και επιταχύνεται η αναπτυξιακή διαδικασία, ενώ περιορίζονται οι διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές ανισότητες, ανασυγκροτείται η δημόσια διοίκηση, περιορίζονται οι σπατάλες, η διοίκηση αποκτάει ευελιξία, αυξάνεται η συμμετοχή του πολίτη, αξιοποιείται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και ενισχύεται η εποπτεία και η διαφάνεια.

1.2 Συγκρότηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας διαμορφώθηκε από το Πρόγραμμα Καλλικράτης και ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2011. Σύμφωνα με αυτήν, η χώρα διαιρείται σε επτά Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, δεκατρείς Περιφέρειες και 325 Δήμους³.

Οι Περιφέρειες και οι Δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα, δηλ. οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία ανάμεσα στους μόνιμους εγγεγραμμένους κατοίκους.

Εξαίρεση σε όλα τα παραπάνω αποτελεί το Άγιο Όρος, το οποίο αποτελεί μεν ελληνικό έδαφος, αλλά αυτοδιοικείται με τους δικούς του θεσμούς βάσει του Καταστατικού Χάρτη του 1924.

Κάθε δήμος χωρίζεται σε διαμερίσματα με την επίσημη ονομασία «δημοτικές ενότητες» και αυτές σε «κοινότητες». Οι τελευταίες διαθέτουν δικά τους συμβούλια, ο ρόλος αυτών όμως είναι συμβουλευτικός και δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις.

Κάθε περιφέρεια διαιρείται σε «περιφερειακές ενότητες», οι οποίες συνήθως συμπίπτουν με τους νομούς. Κάθε περιφερειακή ενότητα διαθέτει δικό της αντιπεριφερειάρχη που προέρχεται από το συνδυασμό του περιφερειάρχη.

Διοίκησης, «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης, Διαθέσιμο στο: www.ypes.gr, σελ. 8-10.

³ Ανάκτηση από: <http://el.wikipedia.org>

Η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση περιλαμβάνει 13 Περιφέρειες που παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1.1 Οι Περιφέρειες της Ελλάδας

Περιφέρεια	Έδρα	Νομοί των Περιφερειών
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	Κομοτηνή	Δράμας, Έβρου, Καβάλας, Ξάνθης και Ροδόπης
Κεντρικής Μακεδονίας	Θεσσαλονίκη	Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πιερίας, Πέλλας, Σερρών και Χαλκιδικής
Δυτικής Μακεδονίας	Κοζάνη	Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας
Ηπείρου	Ιωάννινα	Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, και Πρεβέζης
Θεσσαλίας	Λάρισα	Καρδίτσας, Λάρισας, Μαγνησίας και Τρικάλων
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Ζακύνθου, Κέρκυρας, Κεφαλληνίας και Λευκάδας
Δυτικής Ελλάδας	Πάτρα	Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας
Στερεάς Ελλάδας	Λαμία	Βοιωτίας, Ευβοίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδος και Φωκίδος
Αττικής	Αθήνα	Αττικής
Πελοποννήσου	Τρίπολη	Αργολίδος, Αρκαδίας, Κορινθίας, Λακωνίας και Μεσσηνίας
Βορείου Αιγαίου	Μυτιλήνη	Λέσβου, Σάμου και Χίου
Νοτίου Αιγαίου	Ερμούπολη	Κυκλάδων και Δωδεκανήσου
Κρήτης	Ηράκλειο	Ηρακλείου, Λασιθίου, Ρεθύμνου και Χανίων

Πηγή: Ίδια Επεξεργασία

1.3 Διοίκηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο⁴.

Όργανα της περιφέρειας είναι ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες, το περιφερειακό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή και η εκτελεστική επιτροπή⁵.

Μετά την Καλλικρατική μεταρρύθμιση ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και οι εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας, καθώς επίσης και ο περιφερειάρχης, οι αντιπεριφερειάρχες και τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου εκλέγονται κάθε πέντε (5) χρόνια με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία. Στο εκλογικό σύστημα καταργείται η άρση του ηλικιακού κωλύματος του 21^{ου} έτους και επαναφέρεται το όριο εκλογής στο 50% + 1 και στα δύο επίπεδα αυτοδιοίκησης⁶.

1.4 Αρμοδιότητες Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Οι περιφέρειες με βάση το Πρόγραμμα Καλλικράτης, σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Πιο συγκεκριμένα, αναλαμβάνουν τις υπηρεσίες και τις αρμοδιότητες των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που καταργήθηκαν, εκτός από εκείνες οι οποίες μεταφέρονται στους Δήμους.

⁴ Ν. 3852/2010, μέρος Α, Άρθρο 7

⁵ Ν. 3852/2010, μέρος Β, Άρθρο 113

⁶ Ανάκτηση από: <http://www.ita.org.gr>

Επιπλέον, η Περιφέρεια γίνεται ο βασικός πυλώνας του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ κομβικός καθίσταται ο ρόλος της, ως προς τα έργα και τις υποδομές. Βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, αλλά και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει μέχρι σήμερα οι αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατικών Περιφερειών, ορισμένες από τις οποίες μεταφέρονται, μαζί με το προσωπικό τους και τους πόρους τους, στις νέες Περιφέρειες⁷.

Οι τομείς που επικεντρώνονται οι αρμοδιότητες των Περιφερειών είναι οι εξής:

- ⇒ Προγραμματισμού – Ανάπτυξης
- ⇒ Γεωργίας – Κτηνοτροφίας
- ⇒ Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας
- ⇒ Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού
- ⇒ Μεταφορών – Επικοινωνιών
- ⇒ Έργων – Χωροταξίας – Περιβάλλοντος
- ⇒ Υγείας
- ⇒ Παιδείας - Πολιτισμού - Αθλητισμού
- ⇒ Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας

Οι Δήμοι πέραν των αρμοδιοτήτων που σήμερα ασκούν, αναλαμβάνουν την άσκηση των αρμοδιοτήτων των πρώην νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων ώστε να εξασφαλίζουν την καλύτερη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων και, βεβαίως, την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών⁸. Όσο αφορά τις πολεοδομικές αρμοδιότητες, η έκδοση οικοδομικών αδειών, ο έλεγχος μελετών, αλλά και κάθε συναφούς χαρακτήρα αρμοδιότητες και πράξεις εφαρμογής μεταφέρονται στους δήμους. Για το σκοπό αυτό ενισχύονται και από το προσωπικό των τεχνικών υπηρεσιών δήμων και κοινοτήτων που καταργούνται και το προσωπικό τους μεταφέρεται στους δήμους. Στους δήμους μεταφέρονται οι πολιτικές για την πρόνοια, καθώς και οι προνοιακές υπηρεσίες που

⁷ Ανάκτηση από: www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e.../armodiotites.doc

⁸ Ραγκούσης, Ι., (2010), «Παρουσίαση του προγράμματος «Καλλικράτης» από τον Υπουργό Εσωτερικών στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ», *Εφημερίδα «Δημοσιογραφικά»*, αρ. φύλλου 463, 23 Μαρτίου 2010, σελ. 1.

ασκούνταν στον Β' Βαθμό, ενώ ταυτόχρονα αναλαμβάνουν, την έκδοση πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας, την χορήγηση κάρτας αναπηρίας, την καταβολή επιδομάτων, την χορήγηση άδειας, ίδρυσης και λειτουργίας ιδρυμάτων παιδικής πρόνοιας σε ιδιώτες καθώς και σε συλλόγους και σωματεία. Την χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών. Το ίδιο ισχύει στον τομέα της υγείας και της δημόσιας υγιεινής. Οι δήμοι αναλαμβάνουν τις σχετικές αρμοδιότητες, εποπτικές και άλλες, όπως την οργάνωση διενέργειας εμβολιασμών, την υλοποίηση προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής, που οργανώνονται από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ή από άλλους φορείς ή και χρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στον τομέα της παιδείας, το σχολείο γίνεται αποκλειστικά υπόθεση του Δήμου. Αναλαμβάνουν τις αρμοδιότητες για ανέγερση σχολείων και την κατανομή πιστώσεων στις σχολικές επιτροπές για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Από τον Β' Βαθμό οι δήμοι αναλαμβάνουν την μεταφορά μαθητών από τον τόπο διαμονής στο σχολείο φοίτησης. Εντός των διοικητικών τους ορίων μπορούν να αποφασίζουν την διακοπή μαθημάτων λόγω έκτακτων συνθηκών. Αποκτούν, επίσης, αρμοδιότητες στον τομέα της δια βίου μάθησης, όπως τη δυνατότητα ίδρυσης της λειτουργίας και εποπτείας κέντρων δια βίου μάθησης, όπως σχολές γονέων και κέντρα κατάρτισης ανηλίκων.

Στον τομέα του εμπορίου, οι δήμοι αναλαμβάνουν τη δυνατότητα έκδοσης αποφάσεων για την ίδρυση, τη διάλυση και τον καθορισμό του τρόπου λειτουργίας των λαϊκών αγορών, την συγκρότηση επιτροπών για τον έλεγχο των πωλητών, παραγωγών και επαγγελματιών των λαϊκών αγορών, την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την χορήγηση αδειών εκμετάλλευσης περιπτέρων και άλλα.

Στον τομέα της τοπικής ανάπτυξης, οι δήμοι αποκτούν τη δυνατότητα για τη μελέτη και την εκτέλεση έργων τεχνικής υποδομής τοπικής σημασίας που αφορούν στην γεωργία, στην κτηνοτροφία, κτηνοτροφία και αλιεία. Και ιδίως αυτών που σχετίζονται με την αγροτική οδοποιία. Αναλαμβάνουν την άσκηση εποπτείας των τοπικών οργανισμών εγγείων βελτιώσεων. Στον τομέα των μεταφορών, αναλαμβάνουν όσες αρμοδιότητες εμπίπτουν με τις αστικές τοπικού επιπέδου

αρμοδιότητες, όπως παραδείγματος χάριν τα σχετικά με τις γραμμές των λεωφορείων⁹.

1.5 Αποκεντρωμένη διοίκηση

Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις συγκροτούνται ως ενιαίες μονάδες για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους. Με το Πρόγραμμα Καλλικράτης εισάγεται ο θεσμός της αποκεντρωμένης διοίκησης που αντικαθιστά τις 13 Περιφέρειες του «Καποδίστρια». Σε αυτές θα μεταφερθούν οι αρμοδιότητες των Περιφερειών που από το Σύνταγμα επιβάλλεται να παραμένουν υπό κεντρική διοίκηση. Οι επικεφαλής τους θα έχουν τον τίτλο του γενικού γραμματέα και θα διορίζονται από την Κυβέρνηση¹⁰.

Πηγή: <http://el.wikipedia.org>

Οι 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις της Ελλάδας

⁹ Ανάκτηση από: www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f316-40ff-a70e.../armodiotites.doc

¹⁰ Ν. 3852/2010, Κεφάλαιο Γ, Άρθρο 6

Οι 7 αποκεντρωμένες διοικήσεις της Ελλάδας είναι:

- ⇒ Διοίκηση Αττικής, με έδρα την Αθήνα
- ⇒ Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης, με έδρα τη Θεσσαλονίκη
- ⇒ Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, με έδρα τα Ιωάννινα
- ⇒ Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, με έδρα τη Λάρισα
- ⇒ Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, με έδρα την Πάτρα
- ⇒ Διοίκηση Αιγαίου, με έδρα τον Πειραιά
- ⇒ Διοίκηση Κρήτης, με έδρα το Ηράκλειο

Επικεφαλής τους είναι ο Γενικός Γραμματέας, ο οποίος διορίζεται από την κυβέρνηση και λειτουργεί βάσει των οδηγιών της. Στη λειτουργία τους συμμετέχει επίσης ένα συμβούλιο, όπου εκπροσωπούνται οι οικείες περιφέρειες και δήμοι, αλλά αυτό έχει επικουρικό χαρακτήρα και δεν μπορεί να λάβει αποφάσεις.

Η σύσταση των αποκεντρωμένων διοικήσεων έγινε για να αναλάβουν βασικές αρμοδιότητες των περιφερειών, μετά την καθιέρωση των τελευταίων ως αυτοδιοικούμενων οργανισμών. Πρόκειται για αρμοδιότητες που είτε λόγω των διατάξεων του Συντάγματος, είτε λόγω του χαρακτήρα τους, αποφασίστηκε να μην περάσουν στην τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά να παραμείνουν στην ευθύνη της κεντρικής εξουσίας.

Ερευνητική προσέγγιση

Κεφάλαιο 2: Μελέτη περίπτωσης. Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου – Δήμος Μαλεβιζίου

2.1 Διοικητικά – χωροταξικά χαρακτηριστικά

Η Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου είναι μια από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες της Περιφέρειας Κρήτης και προέκυψε σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης έπειτα από την κατάργηση της Νομαρχίας Ηρακλείου¹¹. Έδρα της Περιφερειακής Ενότητας είναι το Ηράκλειο, το οποίο αποτελεί και έδρα ολόκληρης της Περιφέρειας Κρήτης. Συνορεύει δυτικά με την Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης και ανατολικά με την Περιφερειακή Ενότητα Λασιθίου. Έχει συνολική έκταση 2.641 τ.χλμ.

Ο Δήμος Μαλεβιζίου είναι δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και σύμφωνα με το Πρόγραμμα Καλλικράτης, προέκυψε από την συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Γαζίου, Κρουσώνα και Τυλίσου¹². Έδρα του νέου δήμου είναι το Γαζί. Ο νέος Δήμος Μαλεβιζίου αποτελείται από τις ακόλουθες δημοτικές ενότητες:

- ⇒ Δημοτική Ενότητα Γαζίου
- ⇒ Δημοτική Ενότητα Κρουσώνα
- ⇒ Δημοτική Ενότητα Τυλίσου

¹¹ Ν. 3852/2010, Κεφάλαιο Β, Άρθρο 3

¹² Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Σύσταση – συγκρότηση Δήμων, περιφερειών και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Απρίλιος 2010, σελ. 9.

Έχει συνολική έκταση 292 τ.χλμ. Συνορεύει στα ανατολικά με το Δήμο Ηρακλείου, στα νοτιοδυτικά με το Δήμο Ανωγείων, στα νότια με τους Δήμους Ηρακλείου και Γόρτυνα και στα δυτικά με το Δήμο Μυλοποτάμου ενώ στα βόρεια, βρέχεται από το Κρητικό Πέλαγος. Διοικητικά υπάγεται στο Νομό Ηρακλείου.

Αποτελεί από τους μεγαλύτερους πληθυσμιακά Δήμους του Νομού Ηρακλείου, καθώς και μέρος του ευρύτερου μητροπολιτικού κέντρου, μαζί με το Δήμο Ηρακλείου, συνδυάζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των μεγάλων αστικών και περιαστικών Δήμων¹³.

2.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά

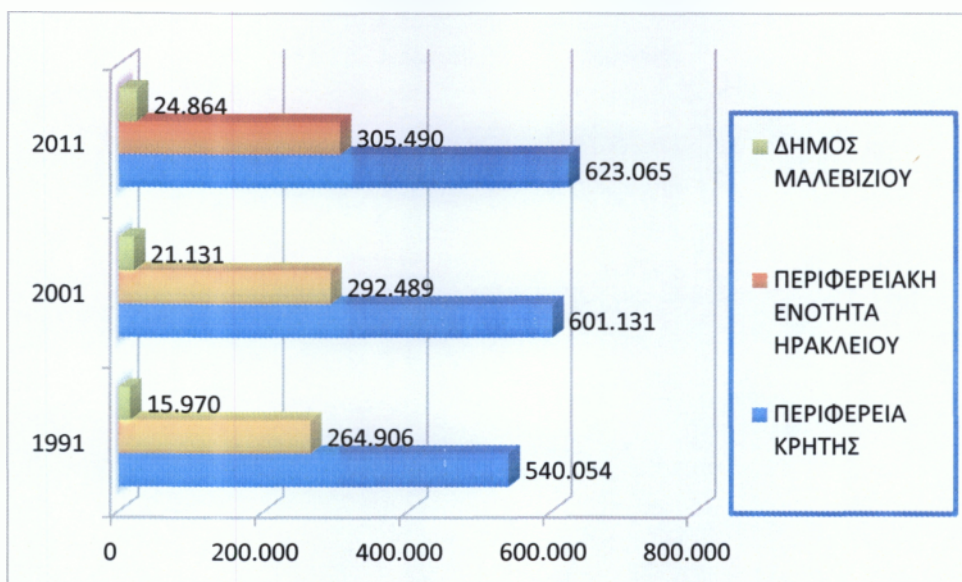
Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζεται η μεταβολή του πληθυσμού τόσο στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και τον Δήμο Μαλεβιζίου, όσο και σε ολόκληρη την Περιφέρεια Κρήτης. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή και τις απογραφές πληθυσμού 1991, 2001 και 2011.

Πίνακας 2.1 Μεταβολή πληθυσμού

	1991	2001	2011	Ποσοστιαία Μεταβολή Πληθυσμού 1991-2001	Ποσοστιαία Μεταβολή Πληθυσμού 2001-2011
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	540.054	601.131	623.065	10,2%	3,5%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	264.906	292.489	305.490	9,4%	4,3%
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ	15.970	21.131	24.864	24,4%	15,0%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (1991, 2001, 2011)

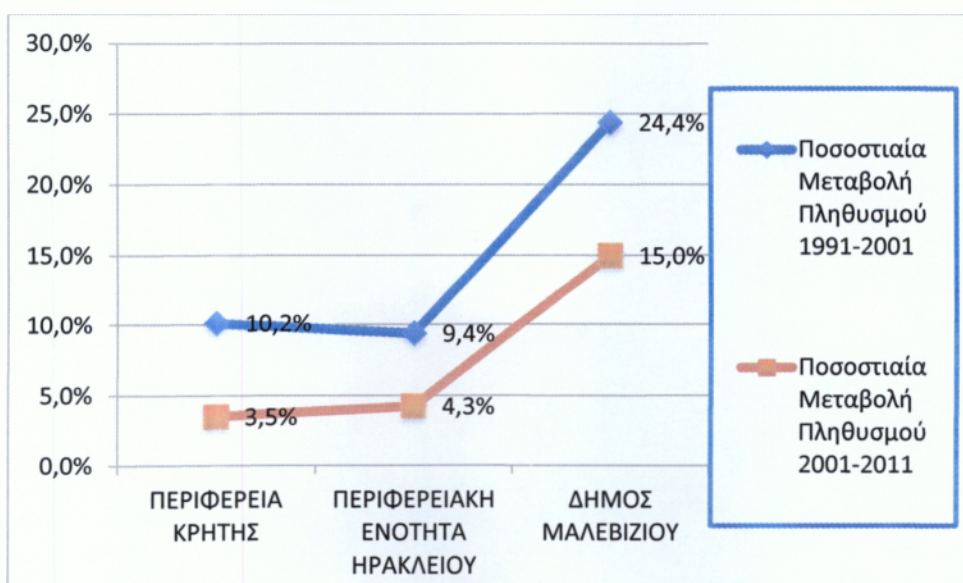
¹³ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μαλεβιζίου 2011-2015, σελ. 23 & 29.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.1 Κατανομή πληθυσμού

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου αντιστοιχεί περίπου ο μισός πληθυσμός της Κρήτης. Ο Δήμος Μαλεβιζίου θεωρείται σχετικά μεγάλος Δήμος και σε αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι συνορεύει με τον μητροπολιτικό Δήμο Ηρακλείου. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι κάτοικοι που μπορεί να εργάζονται στο Ηράκλειο, να παραμένουν στην περιοχή του Δήμου.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.2 Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού

Παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός σημειώνει αρκετά μεγάλη αύξηση την δεκαετία 1991 - 2001. Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Κρήτης αυξήθηκε κατά 10,2%, στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου αυξήθηκε κατά 9,4%, ενώ μεγάλη είναι η αύξηση του Δήμου Μαλεβιζίου που κατά την δεκαετία 1991 -2001 άγγιξε το 24,4%. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, στην αύξηση αυτή βοηθάει το ότι συνορεύει με τον μητροπολιτικό Δήμο Ηρακλείου. Για την δεκαετία 2001 - 2011 συνεχίζεται η ανοδική πορεία του πληθυσμού όμως με μικρότερη ένταση.

Τέλος, όσον αφορά την πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού, στην Περιφέρεια Κρήτης ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο είναι ίση με 74,74. Για την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου η πυκνότητα μόνιμου πληθυσμού είναι 115,66 κάτοικοι, ενώ για το Δήμο Μαλεβιζίου είναι 85,18¹⁴.

2.3 Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά

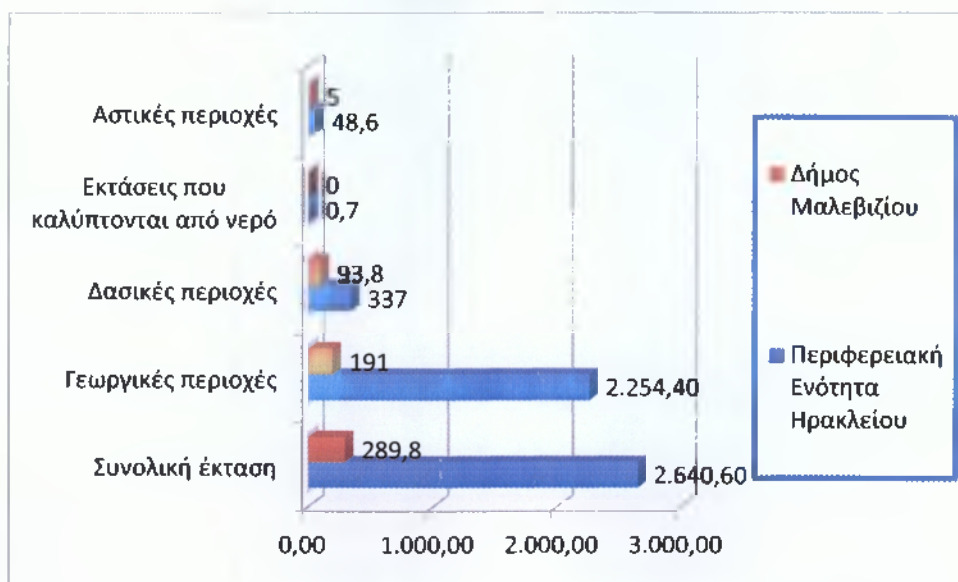
Παρακάτω εμφανίζεται η κατανομή της έκτασης τόσο για την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, όσο και για το Δήμο Μαλεβιζίου.

Πίνακας 2.2 Κατανομή της έκτασης

<i>Εκτάσεις σε χιλ. στρέμματα</i>	<i>Συνολική έκταση</i>	<i>Γεωργικές περιοχές</i>	<i>Δασικές περιοχές</i>	<i>Εκτάσεις που καλύπτονται από νερό</i>	<i>Αστικές περιοχές</i>
<i>Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου</i>	2.640,6	2.254,4	337	0,7	48,6
<i>Δήμος Μαλεβιζίου</i>	289,8	191	93,8	0	5

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μαλεβιζίου 2011-2015

¹⁴ Ελληνική στατιστική Αρχή (2012), «Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2011 για το Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας», Δελτίο Τύπου, Πειραιάς, 28 Δεκεμβρίου 2012, σελ. 15.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.3 Κατανομή έκτασης

Παρατηρούμε ότι και στις δύο περιοχές, η μεγαλύτερη έκταση καλύπτεται από γεωργικές περιοχές και πολύ λιγότερο από δασικές και αστικές.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.4 Ποσοστιαία κατανομή έκτασης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου οι γεωργικές περιοχές καλύπτουν το 85,4% της συνολικής έκτασης και οι δασικές το 12,8%. Μόλις το 1,8% αντιστοιχεί σε αστικές περιοχές, δηλαδή περιοχές όπου υπάρχει οικοδόμηση.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα 2.5 Ποσοστιαία κατανομή έκτασης Δήμου Μαλεβιζίου

Η ίδια περίπου κατάσταση επικρατεί και στο Δήμο Μαλεβιζίου όπου οι γεωργικές περιοχές καλύπτουν το 65,9% της συνολικής έκτασης και οι δασικές το 32,4%. Οι αστικές περιοχές καλύπτουν το 1,7% της έκτασης του Δήμου. Η μόνη διαφορά είναι ότι η δασική έκταση είναι αρκετά μεγαλύτερη εδώ από ότι σε ολόκληρη την Περιφερειακή Ενότητα. Όσον αφορά της χρήσεις γης, το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης καλύπτεται από καλλιεργούμενες εκτάσεις και βοσκότοπους. Παρακάτω θα γίνει εκτενέστερη ανάλυση αναφερόμενοι στον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

2.4 Οικονομικά χαρακτηριστικά

Ως οικονομικά ενεργός πληθυσμός νοείται το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων. Ως ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 45,8% και της Περιφερειακής Ενότητας στο 44,1%, γεγονός που υπογραμμίζει την ενίσχυση του εργατικού δυναμικού.

Πίνακας 2.3 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού
Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου	129.028	44,1%
Δήμος Μαλεβιζίου	9.678	45,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2001)

Πίνακας 2.4 Απασχολούμενοι

	Απασχολούμενοι	
	Αριθμός	%
Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου	115.162	89,3%
Δήμος Μαλεβιζίου	8.420	87,0%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2001)

Το μέγεθος της απασχόλησης εξελίσσεται θετικά τόσο σε επίπεδο Δήμου, όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας. Συγκεκριμένα στο σύνολο του Δήμου οι απασχολούμενοι ανέρχονται σε 87% κατά την απογραφή 2001, ποσοστό που υπολείπεται ελάχιστα του αντίστοιχου σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (89,3%).

Πίνακας 2.5 Άνεργοι

	Άνεργοι			
	Σύνολο	%	Από αυτούς "νέοι"	%
Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου	13.839	10,7%	5.785	4,5%
Δήμος Μαλεβιζίου	1.258	13,0%	463	4,8%

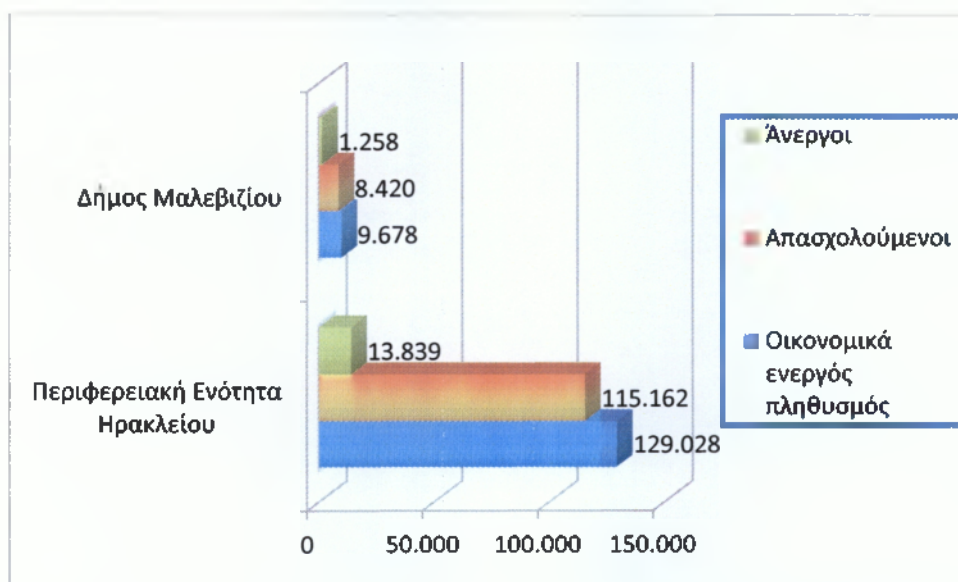
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. (2001)

Από τα παραπάνω στοιχεία παρατηρούμε ότι οι κάτοικοι τόσο του Δήμου, όσο και ολόκληρης της Περιφερειακής Ενότητας αντιμετωπίζουν πρόβλημα ανεργίας το

οποίο μάλιστα με το πέρασμα των ετών εντείνεται. Το πρόβλημα όμως δεν αφορά μόνο την Κρήτη, αλλά ολόκληρη την χώρα λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών των τελευταίων ετών. Το αποτέλεσμα της κατάστασης είναι το 2013 να κλείσει με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας 27,5%¹⁵.

Το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του Δήμου ανέρχεται σε 13% σύμφωνα με την απογραφή του 2001, υπερβαίνοντας το ποσοστό ανεργίας σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (10,7%).

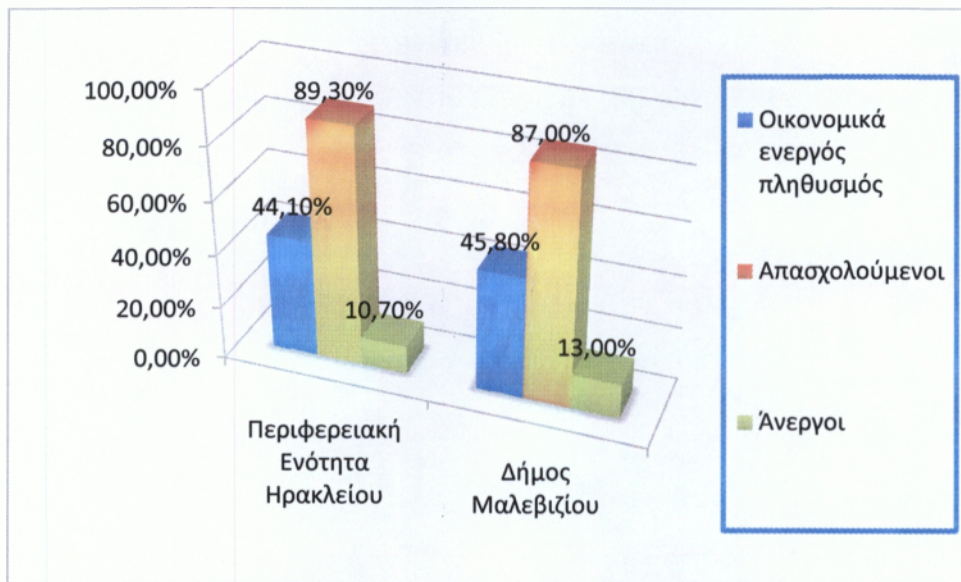
Οι παραπάνω πληροφορίες εμφανίζονται αποτυπωμένες συνοπτικά πάνω σε διαγράμματα για καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.6 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός - Απασχολούμενοι - Άνεργοι

¹⁵ Ανάκτηση πληροφοριών από: <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 2.7 Ποσοστιαία κατανομή Οικονομικά ενεργού πληθυσμού - Απασχολούμενων - Άνεργων επί του συνόλου του πληθυσμού

Όσον αφορά τους τομείς παραγωγής στην ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου μέσα στην οποία ανήκει και ο Δήμος Μαλεβιζίου, παρατηρούμε ότι ο πρωτογενής τομέας δεν είναι ιδιαίτερα δεσπόζων, γεγονός που οφείλεται στον αστικό και τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής και την αυξημένη συγκέντρωση τουριστικών επιχειρήσεων που απασχολούν μεγάλο αριθμό εργατικού δυναμικού.

Παρόλα αυτά, δεν θεωρείται και ασήμαντος τομέας, καθώς η ελαιοκαλλιέργεια αποτελεί τη σημαντικότερη γεωργική καλλιέργεια που αποφέρει αρκετά μεγάλο εισόδημα στους κατοίκους. Εκτός από την ελιά, οι κάτοικοι καλλιεργούν αμπέλια και σταφιδάμπελα, ασχολούνται με την κτηνοτροφία που αφορά κυρίως την εκτροφή αιγοειδών, προβατοειδών, πουλερικών και κουνελιών, με την μελισσοκομία και την αλεία.

Ο δευτερογενής τομέας αποτελεί τον δεύτερο σε σπουδαιότητα παραγωγικό τομέα. Η μεταποίηση συνδέεται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενή τομέα (τρόφιμα και ποτά), με τον κατασκευαστικό και τον τομέα των πλαστικών. Η Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου θεωρείται ως η πλέον ανεπτυγμένη στο δευτερογενή τομέα, σε σχέση με τις υπόλοιπες Ενότητες της Κρήτης λόγω της συγκέντρωσης σημαντικών βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Όμως

παρατηρούνται διαρθρωτικά προβλήματα που αφορούν το μικρό κατά κανόνα μέγεθος και την οικογενειακή μορφή των επιχειρήσεων.

Ο τριτογενής τομέας είναι ο πλέον δυναμικός και αναπτυσσόμενος τομέας και στηρίζει κατά βάση την τοπική οικονομία απασχολώντας την πλειοψηφία των εργαζομένων. Τα τελευταία τριάντα έτη υπήρξε σημαντική στροφή της οικονομίας από τον πρωτογενή στον τριτογενή τομέα, ως συνέπεια της έντονης τουριστικής ανάπτυξης του νησιού. Ο τουρισμός αποτελεί τον πλέον ανεπτυγμένο τομέα της οικονομίας στην Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου.

Η ζήτηση για τουρισμό την ευρύτερη περιοχή της Κρήτης έδωσε κίνητρα για σημαντικές επενδύσεις σε ξενοδοχειακές μονάδες, με αποτέλεσμα την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της ξενοδοχειακής υποδομής. Σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τουριστικό κλάδο αποτελεί το υψηλό ποσοστό ξενοδοχειακών υποδομών υψηλών προδιαγραφών. Η πλειονότητα των κλινών συγκεντρώνεται στα βόρεια παράλια που αποτελούν τις κύριες πύλες εισόδου. Η Τα δύο σημαντικότερα αεροδρόμια της Κρήτης, ο Κρατικός Αερολιμένας «Ν. Καζαντζάκης» στο Ηράκλειο και ο Κρατικός Αερολιμένας «Ι. Δασκαλογιάννης» στα Χανιά, υποδέχονται μεγάλο αριθμό πτήσεων ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Το έτος 2011 το Αεροδρόμιο Ηρακλείου φιλοξένησε 2.173.138 διεθνείς τουριστικές αφίξεις επιβατών¹⁶.

¹⁶

Κεφάλαιο 3: Διεξαγωγή έρευνας - Επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

3.1 Υλικό και μέθοδος έρευνας

Σκοπός της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου παράλληλα, είχε σαν σκοπό την αναζήτηση των «ισορροπιών» και των σχέσεων ανάμεσα στους δύο αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς, κυρίως μέσα από την συμβολή του Προγράμματος Καλλικράτης.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από τις 20 Μαρτίου 2014 έως τις 30 Μαρτίου 2014 με την μέθοδο της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων. Τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν με προσωπική συνέντευξη προς τους περιφερειακούς και δημοτικούς συμβούλους αντίστοιχα κυρίως πρωινές ώρες.

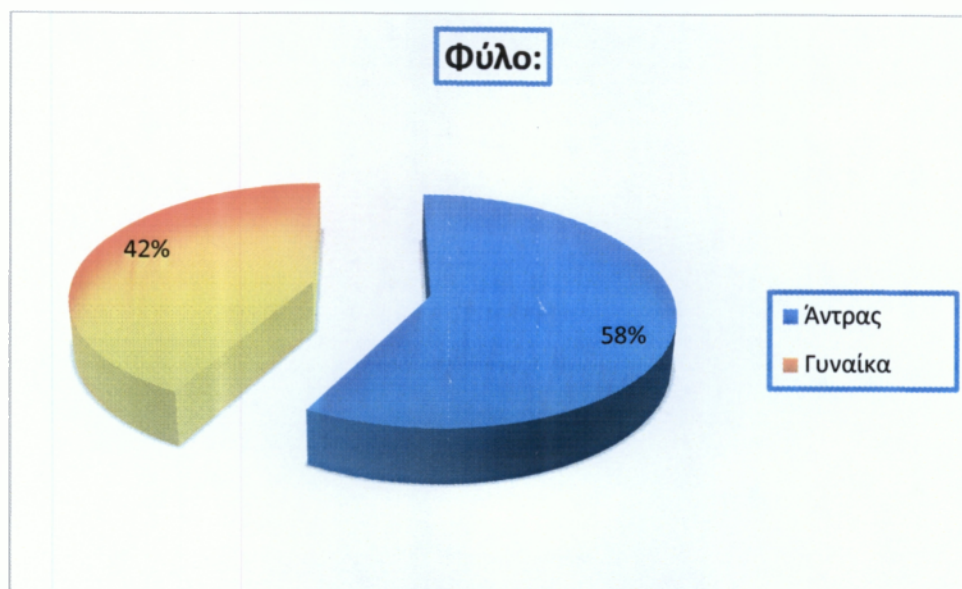
Όσον αφορά την δομή του ερωτηματολογίου, αποτελείται από δεκατέσσερις ερωτήσεις, εκ των οποίων οι τρεις πρώτες αφορούν προσωπικά στοιχεία των αιρετών (φύλο, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο) και οι υπόλοιπες έντεκα αφορούν τις σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου κυρίως μέσα από την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτη.

3.2 Αποτελέσματα έρευνας

Στην ενότητα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποιήθηκε στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου.

Πίνακας 3.1 Φύλο αιρετών

Φύλο:	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Αντρας</i>	33	58%
<i>Γυναίκα</i>	24	42%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

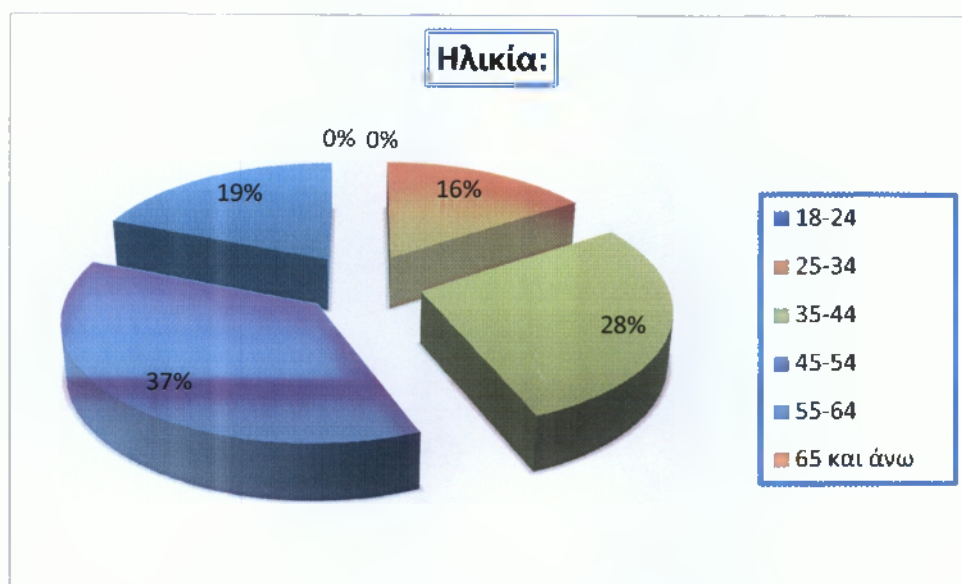

Διάγραμμα 3.1 Φύλο αιρετών

Από το παραπάνω διάγραμμα συμπεραίνεται ότι πάνω από τους μισούς αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου είναι άνδρες. Πιο συγκεκριμένα το 58% των αιρετών είναι άνδρες και το υπόλοιπο 42% είναι γυναίκες. Πάντως δεν θεωρείται μικρό το ποσοστό των γυναικών, αν σκεφτεί κανείς ότι οι γυναίκες τα τελευταία χρόνια έχουν μπει στην πολιτική σκηνή και μάλιστα στην επαρχία.

Πίνακας 3.2 Ηλικία αιρετών

Ηλικία:	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>18-24</i>	0	0%
<i>25-34</i>	9	16%
<i>35-44</i>	16	28%
<i>45-54</i>	21	37%
<i>55-64</i>	11	19%
<i>65 και άνω</i>	0	0%
Σύνολο:	57	100%

Διάγραμμα 3.2 Ηλικία αιρετών

Στο διάγραμμα 3.2 εμφανίζεται η ηλικία των αιρετών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου. Παρατηρείται ότι και οι δύο αυτοδιοικητικές αρχές απαρτίζονται από αιρετούς όλων των ηλικιών. Πιο αναλυτικά, το 37% των αιρετών είναι από 45 έως 54 ετών, το 28% είναι από 35 έως 44 ετών, το 19% είναι από 55 ετών και άνω, ενώ το υπόλοιπο 16% είναι κάτω των 34 ετών. Είναι πολύ θετικό στοιχείο το ότι υπάρχουν αιρετοί όλων των ηλικιών διότι ακούγονται στα συμβούλια διαφορετικές απόψεις, καθώς κάθε ηλικία έχει και διαφορετική νοοτροπία.

Πίνακας 3.3 Μορφωτικό επίπεδο αιρετών

Μορφωτικό Επίπεδο:	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Απόφοιτος Δημοτικού</i>	0	0%
<i>Απόφοιτος Γυμνασίου</i>	0	0%
<i>Απόφοιτος Λυκείου</i>	15	26%
<i>Απόφοιτος ΙΕΚ</i>	8	14%
<i>Πτυχιούχος ΤΕΙ /ΑΕΙ</i>	25	44%
<i>Κάτοχος Μεταπτυχιακού/ Διδακτορικού</i>	9	16%
Σύνολο:	57	100%

Διάγραμμα 3.3 Μορφωτικό επίπεδο αιρετών

Το επίπεδο μόρφωσης των αιρετών εμφανίζεται στο παραπάνω διάγραμμα. Παρατηρούμε ότι είναι αρκετά υψηλό το μορφωτικό επίπεδο των αιρετών της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου, καθώς το 16% των αιρετών είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού, το 44% είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ, το 14% είναι απόφοιτοι ΙΕΚ και το υπόλοιπο 26% είναι απόφοιτοι Λυκείου. Το λογικό είναι ότι όσο πιο μικροί σε ηλικία είναι οι αιρετοί, τόσο πιο υψηλό μορφωτικό επίπεδο έχουν.

Πίνακας 3.4 Αξιολόγηση του νέου θεσμού της αιρετής περιφέρειας

<i>Πώς αξιολογείτε το νέο θεσμό της αιρετής περιφέρειας;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Είναι στη σωστή κατεύθυνση</i>	28	49%
<i>Είναι στη σωστή κατεύθυνση αλλά έχει αδυναμίες</i>	23	40%
<i>Είναι σε λάθος κατεύθυνση αλλά έχει θετικά στοιχεία</i>	4	7%
<i>Είναι σε λάθος κατεύθυνση</i>	2	4%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

Διάγραμμα 3.4 Αξιολόγηση του νέου θεσμού της αιρετής περιφέρειας

Όσον αφορά το νέο θεσμό της αιρετής περιφέρειας, διαπιστώνουμε ότι οι αιρετοί της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου έχουν θετική άποψη. Οι μισοί θεωρούν ότι ο θεσμός είναι στη σωστή κατεύθυνση, ενώ σχεδόν οι υπόλοιποι μισοί πιστεύουν ότι παρόλο που είναι στη σωστή κατεύθυνση έχει κάποιες αδυναμίες. Βέβαια δεν λείπουν και οι απόψεις σύμφωνα με τις οποίες ο θεσμός είναι σε λάθος κατεύθυνση.

Πίνακας 3.5 Διάθεση πόρων για την κάλυψη αρμοδιοτήτων

Ο Δήμος / Περιφέρεια διαθέτει πόρους για να καλύψει τις νέες αρμοδιότητες που του / της ανατέθηκαν;	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Ναι</i>	34	60%
<i>Όχι</i>	23	40%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
Σύνολο:	57	100%

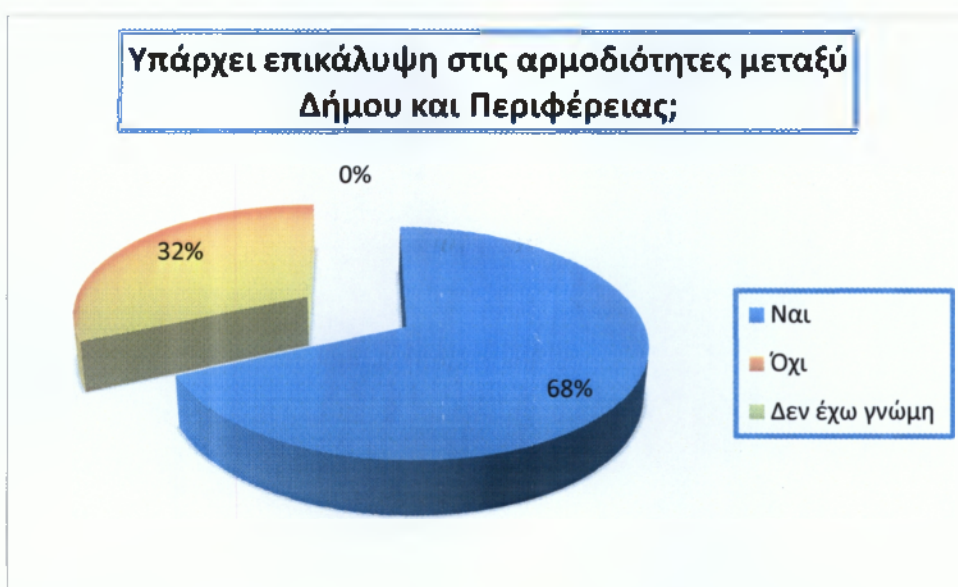

Διάγραμμα 3.5 Διάθεση πόρων για την κάλυψη αρμοδιοτήτων

Από τα παραπάνω στοιχεία διαπιστώνεται ότι περισσότεροι από τους μισούς αιρετούς (60%) της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου θεωρούν ότι διαθέτουν τους πόρους για να καλυφθούν οι νέες αρμοδιότητες που τους ανατέθηκαν. Το υπόλοιπο 40% δεν έχει την ίδια άποψη θεωρώντας ότι δεν υπάρχουν οι πόροι όπου απαιτούνται.

Πίνακας 3.6 *Επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας*

<i>Υπάρχει επικάλυψη στις αρμοδιότητες μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Ναι</i>	39	68%
<i>Όχι</i>	18	32%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

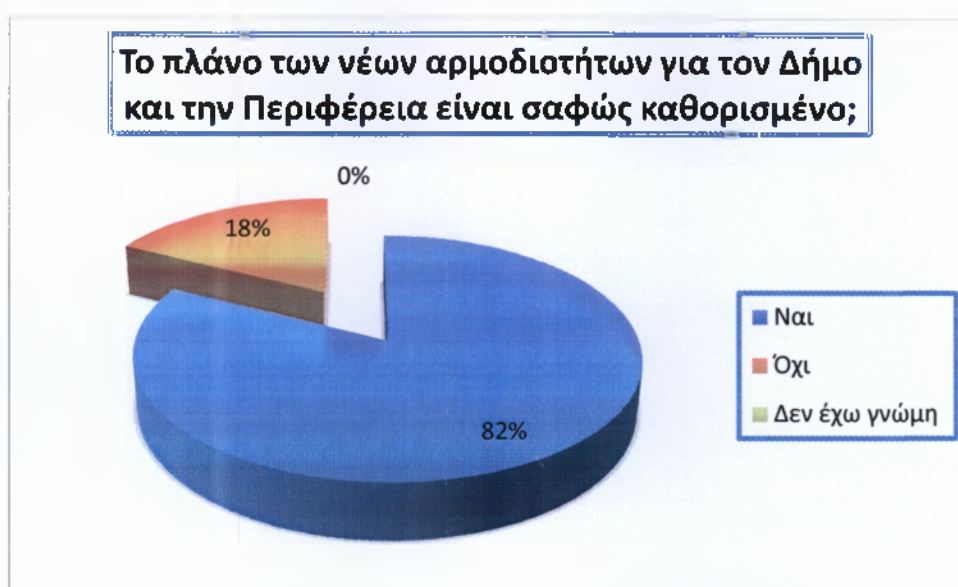

Διάγραμμα 3.6 *Επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας*

Το διάγραμμα 3.6 εμφανίζει τις απόψεις των αιρετών αναφορικά με τις σχέσεις μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας και τις αρμοδιότητες που τυχόν επικαλύπτονται. Διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι αιρετοί της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου θεωρούν ότι υπάρχει επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας (68%). Δεν είναι όμως και μικρό το ποσοστό των αιρετών (32%) που δεν θεωρεί ότι εμπλέκονται οι αρμοδιότητες των δύο αυτοδιοικητικών αρχών.

Πίνακας 3.7 Καθορισμός πλάνου των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια

<i>Το πλάνο των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια είναι σαφώς καθορισμένο;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Ναι</i>	47	82%
<i>Όχι</i>	10	18%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

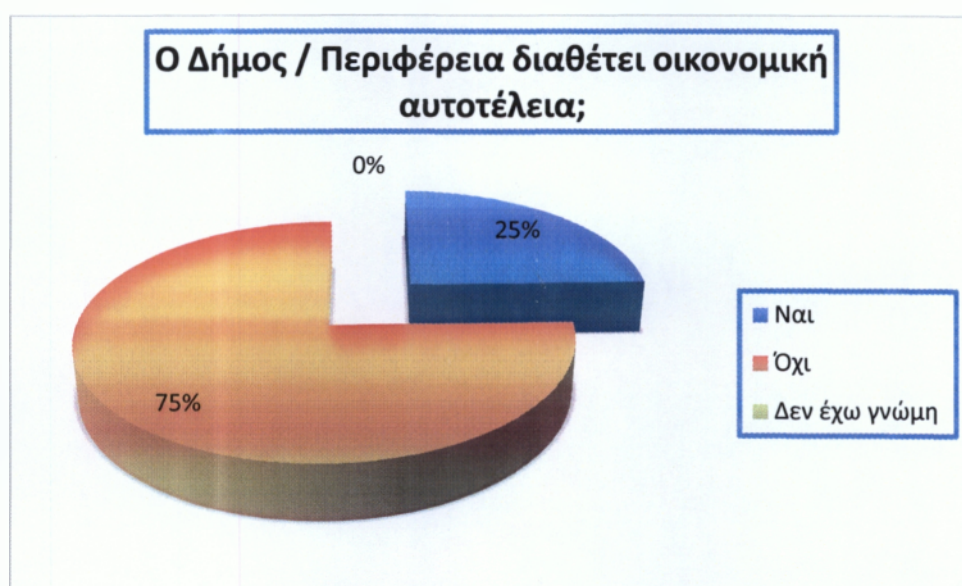

Διάγραμμα 3.7 Καθορισμός πλάνου των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια

Όσον αφορά το πλάνο των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια, για την πλειοψηφία των αιρετών είναι σαφώς καθορισμένο (82%). Ένα μικρό ποσοστό θεωρεί ότι δεν έχει καθοριστεί το πλάνο των νέων αρμοδιοτήτων. Διαπιστώνεται ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης μετά από τρεισήμισι χρόνια έχει μπει σε μια σειρά και πλέον έχουν ξεκαθαριστεί οι αρμοδιότητες της κάθε αυτοδιοικητικής αρχής.

Πίνακας 3.8 Ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας Δήμου / Περιφέρειας

Ο Δήμος / Περιφέρεια διαθέτει οικονομική αυτοτέλεια;	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Ναι</i>	14	25%
<i>Όχι</i>	43	75%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
Σύνολο:	57	100%

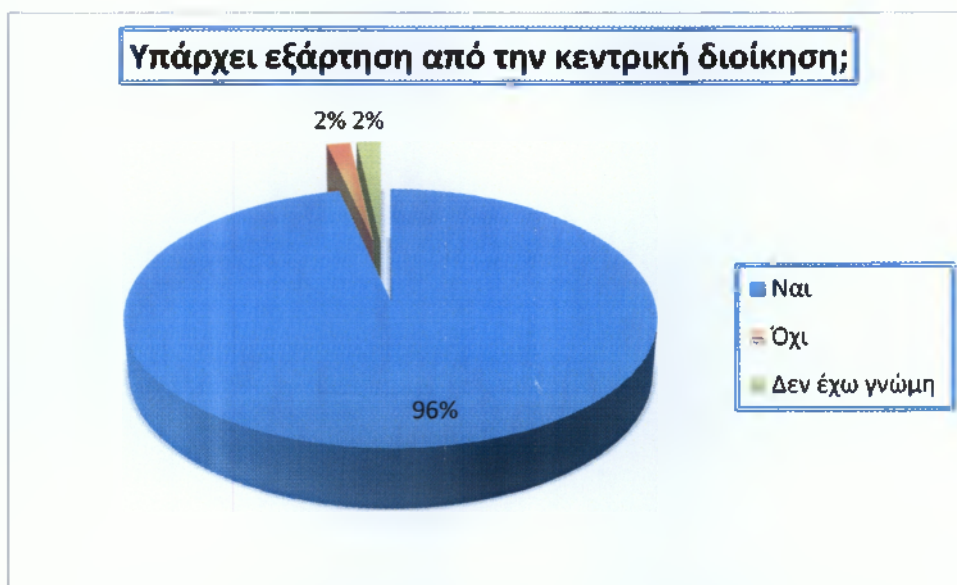

Διάγραμμα 3.8 Ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας Δήμου / Περιφέρειας

Στο παραπάνω διάγραμμα εμφανίζεται η ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Σύμφωνα με την άποψη των αιρετών, δεν υπάρχει οικονομική αυτοτέλεια στις δύο αυτοδιοικητικές αρχές (75%). Αισιοδοξία υπάρχει στο 25% των αιρετών, οι οποίοι πιστεύουν ότι υπάρχει οικονομική αυτοτέλεια.

Πίνακας 3.9 Έγπαρξη εξάρτησης από την κεντρική διοίκηση

<i>Υπάρχει εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Ναι</i>	55	96%
<i>Όχι</i>	1	2%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	1	2%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

Διάγραμμα 3.9 Έγπαρξη εξάρτησης από την κεντρική διοίκηση

Από το διάγραμμα 3.9 και σύμφωνα με την απόλυτη πλειοψηφία των αιρετών, διαπιστώνεται ότι υπάρχει εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση. Δυστυχώς στο κομμάτι αυτό φαίνεται πως το Πρόγραμμα Καλλικράτης δεν έχει καταφέρει ακόμα να πετύχει τον στόχο του, δηλαδή να ανεξαρτητοποιηθεί η αυτοδιοίκηση από την κεντρική διοίκηση.

Πίνακας 3.10 Συμβολή Προγράμματος Καλλικράτη στην εξοικονόμηση πόρων

Θεωρείτε ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων;	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Ναι</i>	51	89%
<i>Όχι</i>	6	11%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
Σύνολο:	57	100%

Διάγραμμα 3.10 Συμβολή Προγράμματος Καλλικράτη στην εξοικονόμηση πόρων

Παρόλο που το Πρόγραμμα Καλλικράτης δεν έχει καταφέρει ακόμα να ανεξαρτητοποιήσει την αυτοδιοίκηση από την κεντρική διοίκηση, έχει καταφέρει να συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων. Αυτό φαίνεται μέσα από την άποψη των αιρετών του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου που η πλειοψηφία θεωρεί ότι το Πρόγραμμα θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων.

Πίνακας 3.11 Δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τον Δήμο / την Περιφέρεια

Θεωρείτε ότι ο Δήμος / Περιφέρεια πρέπει να έχει τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων;	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
Ναι	51	89%
Όχι	6	11%
Δεν έχω γνώμη	0	0%
Σύνολο:	57	100%

Διάγραμμα 3.11 Δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων από τον Δήμο / την Περιφέρεια

Σύμφωνα με το διάγραμμα 3.11, η πλειοψηφία των αιρετών του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου θεωρούν ότι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων. Αυτή η άποψη δείχνει και την επιθυμία τους να υπάρξει ανεξαρτητοποίηση της αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση.

Πίνακας 3.12 Έπαρξη σωστής συνεργασίας Δήμου και Περιφέρειας για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής

Θεωρείτε ότι ο Δήμος και η Περιφέρεια έχουν σωστή συνεργασία για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής;	Αριθμός αιρετών	Ποσοστό
<i>Ναι</i>	46	81%
<i>Όχι</i>	11	19%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
Σύνολο:	57	100%

Διάγραμμα 3.12 Έπαρξη σωστής συνεργασίας Δήμου και Περιφέρειας για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής

Όσον αφορά την συνεργασία του Δήμου Μαλεβιζίου με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, διαπιστώνεται ότι οι περισσότεροι αιρετοί (81%) πιστεύουν ότι υπάρχει σωστή συνεργασία με αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής. Υπάρχουν βέβαια και οι αιρετοί που έχουν αντίθετη άποψη καθώς θεωρούν ότι δεν συνεργάζονται σωστά οι δύο αυτοδιοικητικές αρχές.

Πίνακας 3.13 Έγπαρξη διάθεςης Δήμου και Περιφέρειας για συνεργασία και συνεννόηση

<i>Θεωρείτε ότι ο Δήμος και η Περιφέρεια έχουν διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση γενικότερα;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Ναι</i>	43	75%
<i>Όχι</i>	14	25%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

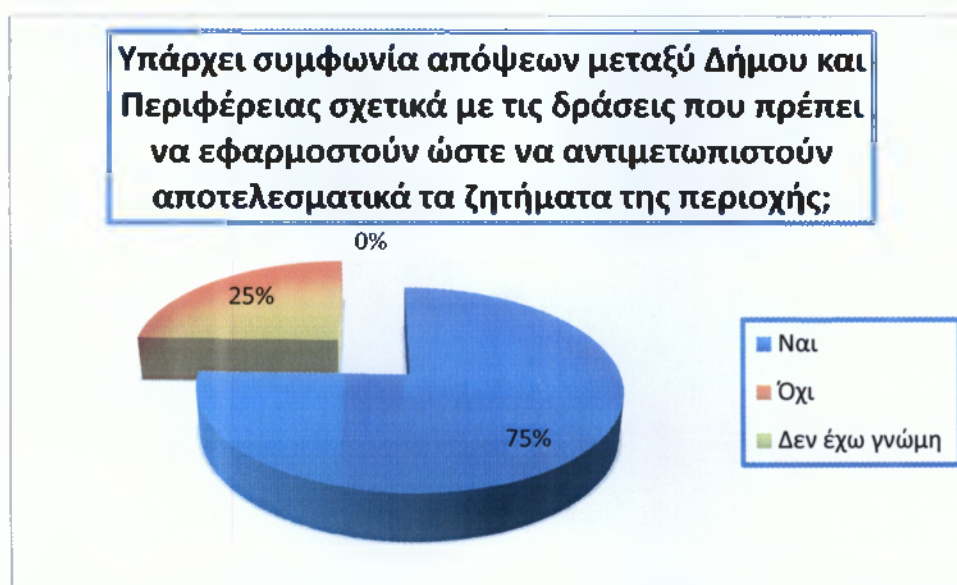

Διάγραμμα 3.13 Έγπαρξη διάθεςης Δήμου και Περιφέρειας για συνεργασία και συνεννόηση

Ένα επίσης θετικό στοιχείο εμφανίζεται στο παραπάνω διάγραμμα, σύμφωνα με το οποίο οι αιρετοί θεωρούν ότι υπάρχει διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση μεταξύ του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Και όπως πάντα υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό απαισιόδοξων που πιστεύει ότι δεν υπάρχει διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση.

Πίνακας 3.14 *Υπαρξη συμφωνίας απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής*

<i>Υπάρχει συμφωνία απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής;</i>	<i>Αριθμός αιρετών</i>	<i>Ποσοστό</i>
<i>Ναι</i>	43	75%
<i>Όχι</i>	14	25%
<i>Δεν έχω γνώμη</i>	0	0%
<i>Σύνολο:</i>	57	100%

Διάγραμμα 3.14 *Υπαρξη συμφωνίας απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής*

Οι καλές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου φαίνονται και μέσα από το διάγραμμα 3.14. Σύμφωνα με αυτό, οι περισσότεροι αιρετοί πιστεύουν ότι υπάρχει συμφωνία απόψεων μεταξύ του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής.

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Στην παρούσα εργασία, θέλοντας να αναζητήσουμε τις «ισορροπίες» και τις σχέσεις ανάμεσα στους δύο αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς, κυρίως μέσα από την συμβολή του Προγράμματος Καλλικράτης, πραγματοποιήθηκε έρευνα στους αιρετούς της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου παράλληλα.

Όσον αφορά το νέο θεσμό της αιρετής περιφέρειας, διαπιστώνουμε ότι οι αιρετοί της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου έχουν θετική άποψη καθώς θεωρούν ότι είναι στη σωστή κατεύθυνση με κάποιες βέβαια αδυναμίες.

Οι περισσότεροι αιρετοί θεωρούν ότι υπάρχει επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας. Δεν είναι λίγοι όμως και οι αιρετοί που θεωρούν ότι δεν εμπλέκονται οι αρμοδιότητες των δύο αυτοδιοικητικών αρχών. Όσον αφορά το πλάνο των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια, για την πλειοψηφία των αιρετών είναι σαφώς καθορισμένο. Διαπιστώνεται ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης μετά από τρεισήμισι χρόνια έχει μπει σε μια σειρά και πλέον έχουν ξεκαθαριστεί οι αρμοδιότητες της κάθε αυτοδιοικητικής αρχής και φαίνεται πάντα μέσα από τις απόψεις των αιρετών ότι διαθέτουν τους πόρους για να καλυφθούν οι νέες αρμοδιότητες που τους ανατέθηκαν.

Αναφορικά με την ύπαρξη οικονομικής αυτοτέλειας στον Δήμο Μαλεβιζίου και την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει οικονομική αυτοτέλεια στις δύο αυτοδιοικητικές αρχές. Γι' αυτό και θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων. Αυτή η άποψη των αιρετών δείχνει και την επιθυμία τους να υπάρξει ανεξαρτητοποίηση της αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση. Δυστυχώς στο κομμάτι αυτό φαίνεται πως το Πρόγραμμα Καλλικράτης δεν έχει καταφέρει ακόμα να πετύχει τον στόχο του, δηλαδή να ανεξαρτητοποιηθεί η αυτοδιοίκηση από την κεντρική διοίκηση.

Όσον αφορά την συνεργασία του Δήμου Μαλεβιζίου με την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου, παρατηρούμε ότι υπάρχει σωστή συνεργασία με αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής. Ένα επίσης θετικό στοιχείο είναι το ότι υπάρχει διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση μεταξύ τους.

Οι καλές σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ του Δήμου Μαλεβιζίου και της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου φαίνονται και μέσα από την συμφωνία απόψεων μεταξύ του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής.

Για να μπορέσουν οι δύο αυτοδιοικητικές αρχές να συνυπάρξουν αρμονικά με σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής, θα πρέπει να υπάρξει ένα πλάνο που να καθορίζει τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει η κάθε μια αρχή. Δυστυχώς μέσα από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι παρόλο που έχουν περάσει σχεδόν τέσσερα χρόνια από την εφαρμογή του Καλλικράτη, οι αρμοδιότητες των δήμων και των Περιφερειών δεν έχουν ακόμη ξεκαθαριστεί τελείως.

Μια ακόμη σημαντική πρόταση αφορά τα οικονομικά της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Μαλεβιζίου. Για να υπάρξει επιτέλους ανεξαρτητοποίηση της αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων για να μπορούν να διαχειρίζονται τα οικονομικά τους όπως αυτές πιστεύουν καλύτερα. Η κεντρική διοίκηση δεν είναι σε θέση να γνωρίζει τι ακριβώς συμβαίνει σε κάθε Δήμο και κάθε Περιφερειακή Ενότητα. Γι' αυτό και απαιτείται οικονομική αυτοτέλεια.

Πλέον ο Καλλικράτης έχει συμπληρώσει τρεισήμισι χρόνια ζωής. Εδώ και έναν περίπου μήνα και με την ολοκλήρωση των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, οι αιρετοί ετοιμάζονται για την πενταετία που έχουν να διανύσουν. Ας ελπίσουμε να λειτουργήσουν με γνώμονα το συμφέρον των πολιτών και γενικότερα της κοινωνίας και η θητεία τους να ολοκληρωθεί με τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. **Ελληνική στατιστική Αρχή (2001)**, Αποτελέσματα απογραφής 2001, διαθέσιμα στο: <http://www.statistics.gr>
2. **Ελληνική στατιστική Αρχή (2012)**, «Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών 2011 για το Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας», Δελτίο Τύπου, Πειραιάς, 28 Δεκεμβρίου 2012.
3. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μαλεβιζίου 2011-2015
4. **Ν. 3852/2010**, «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», ΦΕΚ 87, τεύχος 'Α, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.
5. **Ραγκούσης, Ι., (2010)**, «Παρουσίαση του προγράμματος «Καλλικράτης» από τον Υπουργό Εσωτερικών στη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΕΔΚΕ», *Εφημερίδα «Δημοσιογραφικά»*, αρ. φύλλου 463, 23 Μαρτίου 2010, σελ. 1.
6. **Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010)**, «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Σύσταση – συγκρότηση Δήμων, περιφερειών και Αποκεντρωμένων Διοικήσεων , Απρίλιος 2010, Διαθέσιμο στο: www.ypes.gr.
7. **Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, (2010)**, *Αρχές Νομοθετικής Πρωτοβουλίας για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, «Πρόγραμμα Καλλικράτης», Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης*, Διαθέσιμο στο: www.ypes.gr.

8. Ιστοσελίδα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης <http://www.apdkritis.gov.gr>
9. Ιστοσελίδα Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου <http://www.crete.gov.gr>
10. Ιστοσελίδα Δήμου Μαλεβιζίου <http://www.gazi.gov.gr>
11. http://www.crete.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=1891&Itemid=189&lang=el
12. <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>
13. <http://www.ita.org.gr>
14. www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e.../armodiotites.doc

Παράρτημα

ΑΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών
Κατεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΘΕΜΑ:

***Έρευνα στους αιρετούς της περιφέρειας και της
Τοπικής Αυτοδιοίκησης παράλληλα. Αναζήτηση των
«ισορροπιών» και των σχέσεων ανάμεσα στους 2
αυτοδιοικητικούς μηχανισμούς αλλά και η επίπτωση
αυτών στις τοπικές κοινωνίες.***

Επιμέλεια: Σπόκος Βασίλειος
Ρηγάτος Γεώργιος

Εποπτεία: Λεωνίδας Παλακωνσταντινίδης

Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου είναι εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την ερευνητική υποστήριξη της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Σημειώσατε με «X» την απάντησή σας

1: Γενικές Πληροφορίες

1. Φύλο:

Άντρας _____ Γυναίκα _____

2. Ηλικία:

18-24 _____

25-34 _____

35-44 _____

45-54 _____

55-64 _____

65 και άνω _____

3. Μορφωτικό Επίπεδο:

Απόφοιτος Δημοτικού _____

Απόφοιτος Γυμνασίου _____

Απόφοιτος Λυκείου _____

Απόφοιτος ΙΕΚ _____

Πτυχιούχος ΤΕΙ / ΑΕΙ _____

Κάτοχος Μεταπτυχιακού/ Διδακτορικού _____

2: Έρευνα

4. Πώς αξιολογείτε το νέο θεσμό της αιρετής περιφέρειας;

Είναι στη σωστή κατεύθυνση _____

Είναι στη σωστή κατεύθυνση αλλά έχει αδυναμίες _____

Είναι σε λάθος κατεύθυνση αλλά έχει θετικά στοιχεία _____

Είναι σε λάθος κατεύθυνση _____

5. Ο Δήμος / Περιφέρεια διαθέτει πόρους για να καλύψει τις νέες αρμοδιότητες που του / της ανατέθηκαν;

Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____

6. Υπάρχει επικάλυψη στις αρμοδιότητες μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
7. Το πλάνο των νέων αρμοδιοτήτων για τον Δήμο και την Περιφέρεια είναι σαφώς καθορισμένο;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
8. Ο Δήμος / Περιφέρεια διαθέτει οικονομική αυτοτέλεια;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
9. Υπάρχει εξάρτηση από την κεντρική διοίκηση;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
10. Θεωρείτε ότι το Πρόγραμμα Καλλικράτης θα συμβάλει στην εξοικονόμηση πόρων;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
11. Θεωρείτε ότι ο Δήμος / Περιφέρεια πρέπει να έχει τη δυνατότητα αυτόνομης επιβολής και είσπραξης φόρων;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
12. Θεωρείτε ότι ο Δήμος και η Περιφέρεια έχουν σωστή συνεργασία για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
13. Θεωρείτε ότι ο Δήμος και η Περιφέρεια έχουν διάθεση για συνεργασία και συνεννόηση γενικότερα;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____
14. Υπάρχει συμφωνία απόψεων μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά τα ζητήματα της περιοχής;
Ναι _____ Όχι _____ Δεν έχω γνώμη _____